

Ympäristöministeriö
kirjaamo.ym@ymparisto.fi

INFRA ry kiittää lausuntopyyntöä koskien ympäristönsuojelulain uudistamishankkeen kolmannen vaiheen ehdotuksia ja lausuu seuraavaa.

Projekti 1/ Lupamenettelyn sujuvoittaminen erityisesti asianosaisten kuulemisen ja osallistumisoikeuksien varaamisen osalta

Ympäristölupamenettelyn ja toimintatapojen kehittäminen

INFRA ry kannattaa toimenpiteitä, jotka sujuvoittavat lupamenettelyjä ja siten nopeuttavat yritysten investointeja ja vaikuttavat osaltaan talouskasvuun ja työllisyyteen.

Erillisiä viranomaismenettelyjä ja viranomaisia olisi merkittävästi vähennettävä ("yhden luukun toimintalupa" -malli), lupamenettelyn kestoa tulisi lyhentää ja luvansaannin ennakoitavuutta lisätä. Lisäksi tulisi etsiä ympäristölupamenettelylle vaihtoehtoisia ennakoivalvonnan tapoja niille toiminnoille, joilta EU ei lupaa edellytää.

Yhden luukun mallissa tulisi myös siirtyä ripeästi sähköisiin menettelyihin, jotka osaltaan yhdenmukaistaisivat lupaehtoja ja nopeuttaisivat merkittävästi luvan hakuprosessia. Yhtenä merkittävänä tekijänä lupien saannin pitkittymiselle ja lupaehtojen vaihtelulle on kuntasektorin viranomaisten suuri työtaakka ja heikko osaaminen. Tähän pitää saada nopeasti muutosta ja siksi on erittäin tärkeää muodostaa viranomaisissa osaamiskeskittymiä, jotka ymmärtävät eri teollisuuden sektoreiden toimintaa ja ympäristövaikutuksia syvällisemmin ja siten osaavat kohdistaa vaatimuksensa toiminnan kannalta oleellisiin asioihin.

Asiakslähtöisyys, hakijan asiantuntemus ja neuvonta

INFRA ry pitää esitettyä ehdotusta hakijan neuvontamenettelyksi hyvänä ja kannatettavana.

INFRA ry kannattaa toimenpiteitä jotka helpottavat ympäristöluvan hakemista ja nopeuttavat lupaprosessia sekä ohjaavat hakuprosessia siten että vältetään ylimääräisiltä selvitys- tai täydennyspyynnöiltä. Ehdotuksessa on todettu, että tarvitaan enemmän malleja hakemuksista sekä lisäksi ohjeistusta olisi hyvä tarkentaa. On myös erittäin tärkeää, että kehitettäisiin toimialakohtaista ohjeistusta ja tarjottaisiin yleistä tietoa toimi-

Lausunto YM16/400/2012

alan lupapäätöksistä. Kysymys-vastauspalstat olisivat myös toimiva keino lisätä lupaviranomaisten ja toiminnanharjoittajien tietoisuutta toimialan oleellisista ympäristövaikutuksista ja lupaehdoista.

Viranomaisyhteistyö ja lausunnot viranomaisilta

INFRA ry kannattaa lausuntopyyntöjen aikaistamista.

INFRA ry toteaa, että lupamenettelyn sujuvoittamiseksi olisi erityisesti isommissa hankkeissa tarpeen ottaa käyttöön ennakkoneuvottelumenettely, jossa asia voitaisiin harkita viranomaisten kesken jo etukäteen, eikä viranomaisilla olisi sen jälkeen tarvetta valittaa toistensa päätöksistä. Erityisesti valitukset hidastavat lupaprosessia ja viranomaisten valitukset toistensa päätöksistä pitäisi olla vältettävissä etukäteen.

Parempi lupapäätös

INFRA ry:n näkemyksen mukaan lupapäätösten osalta tulisi keskittyä erityisesti sen parantamiseen, että lupapäätöksessä tulee keskittyä olennaiseen ja lupapäätöksen tulee olla selkeä ja ymmärrettävä.

Lupapäätöksen tulee olla sellainen, että sen noudattaminen on mahdollista käytännön tasolla ja työmaaolosuhteissa. Luvan konkreettisen hakemisen hoitaa yleensä eri henkilö kuin se, jonka vastuulla on luvan määrittämisen hankkeen käytännön toteuttaminen. Luvan on oltava sellainen, että keskeiset määräykset on ymmärrettävissä myös työmaalla. Tämä voitaisiin hoitaa myös niin, että luvassa olisi erikseen tiivistetty lupapäätös ja tarvittaessa liitteenä pidempi selvitys esimerkiksi lainsäädännön velvoitteineen.

INFRA ry kannattaa ajatusta, että luvanhakija voisi esittää ehdotuksia lupamääräyksiksi jo hakemusvaiheessa.

Ympäristölupien käsittelyaika

Pitkät käsittelyajat ovat erityisen ongelmallisia toiminnanharjoittajien näkökulmasta. Jo yksistään lupapäätöksen saaminen kestää pitkään ja tämän jälkeen seuraa vielä useimmiten pitkä valitusprosessi. Tämä aiheuttaa hankkeiden ennakoitavuuden ja toteutuksen kannalta usein kohtuuttomia tilanteita.

Jotta toiminnanharjoittajia kohdeltaisiin tasapuolisesti eri puolilla maata ja eri viranomaisissa, lupien ja päätösten käsittelyille tulisi määritellä tavoiteajat, jotka ohjaisivat mahdollisimman sujuviin ja tehokkaisiin prosesseihin. Sähköisessä käsittelyssä voidaan lyhentää näitä aikoja nykyisestä oleellisesti, kun hakemus on aina ja heti saatavilla verkosta.

Lisäksi lupaviranomaisten tulisi aloittaa asioiden käsittely siten, että mahdolliset täydennys- ja lausuntopyyntö toimitettaisiin tietyn ajan kuluessa lupahakemuksen vireilletulosta. Usein lupaprosessia hidastaa nimenomaan täydennysten ja lausuntojen pyytäminen ja niiden odottaminen.

Julkipanomenettely ja kuuluttaminen kunnan ilmoitustaululla

INFRA ry:n näkemyksen mukaan päätösten julkipano, kuuluttaminen ja muu tiedottaminen tulisi tapahtua sähköisesti.

Muutoksenhaku

INFRA ry kannattaa ympäristönsuojelulain muutoksenhakujärjestelmän uudistamista niin, että muutoksenhaku korkeimpaan hallinto-oikeuteen edellyttäisi valituslupaa.

Tämän lisäksi INFRA ry:n näkemyksen mukaan valitusoikeus tulisi kaikissa lupa-asioissa ja päätöksissä rajata vain asianosaisiin ja valitusmahdollisuus tulisi olla vain kerran samasta asiasta. Valituksissa on osittain kyse järjestelmällisesti haitanteosta toiminnanharjoittajia kohtaan. Valitusten maksullisuutta tulisi harkita, koska turhat valitukset paitsi hidastavat hankkeiden toteutumista myös rasittavat kohtuuttomasti oikeuslaitosta. Aiheettomaksi todettu valitus voitaisiin muuttaa maksulliseksi. Olisi myös hyvä ottaa käyttöön valitusten ennakkokäsittely, jolloin lakiin perustumattomat valitukset seuloitaisiin pois.

INFRA ry pitää hyvänä asiana, että ympäristöministeriö selvittää hallinto- ja oikeuskäytännön perusteella täytäntöönpanosäännösten toimivuutta ja merkitystä ympäristövaiikutusten kannalta.

Koska valitusprosessit ovat pitkiä, entistä useammin tulisi mahdollistaa lupapäätöksen toimeenpano valituksesta huolimatta. Tämän osalta kyse voi olla myös toiminnanharjoittajien tietämättömyydestä, joten on myös hyvä, että selvitetään, kuinka hyvin toiminnanharjoittajat tuntevat ympäristönsuojelulain lupapäätösten täytäntöönpanosäännösten käyttömahdollisuudet. Toisaalta ympäristönsuojelulakia voitaisiin muuttaa siten, että luvan mukainen toiminta voitaisiin aloittaa aina pääsääntöisesti heti ilman erillistä hakemusta aloitusoikeudesta ja valitusviranomainen ottaisi aina kantaa valitustilanteissa voiko toiminta jatkua vai keskeytetäänkö siitä joku osa valitusten käsittelyn ajaksi.

Asianosaisuus

INFRA ry kannattaa asianosaisuutta koskevaa hallinto- ja oikeuskäytännön selvittämistä ja mahdollisuuksien mukaan asianosaisia koskevia säännösten tarkentamista.

Ympäristönsuojelulain ja vesilain menettelyiden lähentäminen

Toiminnanharjoittajien kannalta on tärkeää, että eri lupaprosessit ja muut menettelyt olisivat mahdollisimman samankaltaisia. INFRA ry kannattaa eri lakien mukaisten, esimerkiksi ympäristönsuojelulain ja vesilain, menettelysäännösten ja niihin liittyvien käsitteiden yhdistämistä yhden luukun periaatteen mukaisesti.

Viranomaisorganisaatio

INFRA ry yhtyy näkemykseen, että on tarkoituksenmukaista, että ympäristölupien käsittely ja valvonta keskitetään yhteen viranomaiseen ja tämä viranomainen järjestetään yhdeksi valtakunnalliseksi viranomaiseksi, jolla on riittävä määrä alueellisia toimipaikkoja eri puolella Suomea.

INFRA ry huomauttaa lisäksi, että tulisi huolehtia, että kaikilla kunnilla ja valtion lupa- ja valvontaviranomaiselle tulisi olla yhtäläinen ohjeistus ja linjaukset lupa-asioissa ja päätöksenteossa.

Sähköiset järjestelmät

INFRA ry kannattaa sähköisten järjestelmien kehittämistä. INFRA ry:n näkemyksen mukaan lupaprosessit tulisi sähköistää ja ehdotuksessa esitetyt toimintatavat ovat kaikkia kannatettavia.

INFRA ry toteaa, että sähköisten menettelyjen lisäksi tulisi järjestää ns. yhden luukun periaate -toimintamalli. Tämän tulisi koskea kaikkia lupia, esimerkiksi ympäristölupaa, maa-aineslupaa, rakennuslupaa, poikkeamispäätöksiä ja toimenpidelupia. Tällöin toiminnanharjoittaja voisi asioida yhdessä paikassa ja saada sieltä sekä neuvoja ja apua että myös hoitaa esimerkiksi kaikki lupa-asiat samalla kertaa. Nykyisin erilaisten lupien ja päätösten hakeminen on monimutkaista ja aikaa vievää. Luvista ja päätöksistä vastaavat eri viranomaiset ja toiminnanharjoittajan on vaikea tietää, mistä mitäkin lupaa tai päätöstä pitää hakea. Käsittelyajat myös vaihtelevat eri viranomaisten osalta ja hankkeen alkaminen voi viivästyä paljonkin johtuen siitä, että samalle hankkeelle voidaan joutua hakemaan erilaisia lupia ja päätöksiä useasta eri paikasta ja eri lupien ja päätösten osalta on eripituiset käsittelyajat.

Projekti 7 / Ympäristöluvanvaraisuuden keventäminen

Muistiossa on todettu, että projekti ei ehdota luvanvaraisuuden poistamista turvetuotannolta, kivenlouhinta- ja kivenmurskaustoiminnoilta, mutta sen näkemyksen mukaan harkittavaksi voisi tulla menettelyjen keventäminen. INFRA ry kannattaa asian jatkoselvittelyä ja haluaa olla mukana lainsäädännön kehittämisessä tältä osin.

Projekti 6 / Eläinsuojat

Ei lausuttavaa.

Helsingissä 10.3.2016
INFRA ry

Paavo Syrjö
Toimitusjohtaja

Eija Ehrukainen
Johtaja, ympäristö ja yhteiskunta-
vastuu